

A SZELLEMORCHIDEA

▷ SZÖVEG ÉS FÉNYKÉP: JAKAB GUSZTÁV

◀ A bajuszvirág hajtásai

gyakran csoportosan nőnek az árnyas erdők talaján

A fonák bajuszvirág (*Epipogium aphyllum*) Európa növényvilágának egyik legkülönlegesebb faja. A természetfotósok körében igazi tróféának számít, mivel rendkívül nehéz rátalálni. Legendásan kiszámíthatatlan növény, ami különleges életmenetével függ össze.

Korhadéklakó faj, gombákkal él szimbiózisban, ezért zöld színanyaggal nem rendelkezik. Lassan fejlődik, a fiatal példányok csak 10 év alatt fordulnak termőre, majd 5-7 évente virágoznak. Életének túlnyomó részét a talajban tölti, a felszínen csak néhány hétig figyelhető meg. Csak virágzáskor és természetben találkozhatunk vele, leggyakrabban július közepén. A talajfelszín alatt is képes virágozni, bár nem tudni, hogy ilyenkor megtermékenyül-e a virág. Kiszámíthatatlan virágzása miatt kapta angolul a szellemorchidea (*ghost orchid*) elnevezést.

A bajuszvirág megjelenése különleges életmódját tükrözi. Gyökerei nincsenek, csak korallra emlékeztető rizómái. Szára üreges, átetsző, világosbarna vagy csontszínű. 5–30 cm magas növény. Leveli

A talajfelszín alatt is képes virágozni, bár nem tudni, hogy ilyenkor megtermékenyül-e a virág. Kiszámíthatatlan virágzása miatt kapta angolul a szellemorchidea (*ghost orchid*) nevet.

hártyásak, sárgásfehérek, mindössze 7–11 mm hosszúak. Laikus szemlélőnek fel sem tűnnek...

Magyar nevét az orchideák között rendhagyó virágáról kapta. Más orchideák virága a kifejlődésük során megfordul, és a kiszélesedő, gyakran színes mézajak alulra kerül. Ez a folyamat hiányzik a bajuszvi-

Fonák virág

A virágok más orchideákhoz képest fordítva állnak

rágnál, a lilás-bíboros mintázatú mézajak így felfelé áll. A mézajak felett a virág sarkantyúja egy nagy görbe orra, mellette a lepelle-

velek pedig bajuszra emlékeztetnek, innen a bajuszvirág név.

A bajuszvirág euroszibériai elterjedésű faj, Spanyolországtól Szibérián át egészen Japánig sokfelé előfordul, de él a Himalájában és a Kaukázusban is. Hazánkban rendkívül ritka, a hegyvidéki árnyas, üde talajú lomberdők faja. Legtöbb

adata a Mecsekből és a Bakonyból van, de látták már a Kőszegi-hegységben és a Bükkben is. Kiszámíthatatlanságára jellemző, hogy eddig csak 2 termőhelyen figyelték meg egynél több alkalommal. Hazai állományai legfeljebb néhány tő lehet, itthon a kipusztulás fenyegeti.

A fénykép a montenegrói Durmitor-hegységben készült.

JAKAB GUSZTÁV
BIOLÓGUS, A SZENT ISTVÁN
EGYETEM ÖNTÖZÉSI ÉS
VÍZGAZDALKODÁSI INTÉZET
EGYETEMI DOCENSE